

Inštitút pre výskum práce a rodiny
Institute for Labour and Family Research

**NÁVRH REGIONÁLNEHO AKČNÉHO
PLÁNU NITRIANSKEHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA PRE
PREVENCIU A ELIMINÁCIU NÁSILIA
PÁCHANÉHO NA ŽENÁCH NA ROKY
2020-2022**

Kolektív autoriek a autorov

2020

„Domov musí byť bezpečné miesto pre všetkých“

Návrh regionálneho akčného plánu Nitrianskeho samosprávneho kraja pre prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách na roky 2020-2022

Autorky a autori: Gabriela Ábelová, Zuzana André, Miroslav Duchoň, Angelika Karasová, Andrea Kosírová Hugáňová, Mariana Kováčová, Soňa Labovská, Andrea Slobodníková

Editovali: Miroslav Duchoň, Angelika Karasová

Bratislava, 2020

Odborná garancia: Oľga Pietruchová

Vydanie: Prvé vydanie

Vydavateľ: Inštitút pre výskum práce a rodiny

Rok vydania: 2020

Rozsah: 41 strán

Text neprešiel jazykovou korektúrou.

Obsah

1. Východisková situácia v oblasti násilia páchaného na ženách pre tvorbu Regionálneho akčného plánu na území Slovenskej republiky	8
1.1 Násilie páchané na ženách na Slovensku v číslach	8
2. Východisková situácia v oblasti násilia páchaného na ženách pre tvorbu Regionálneho akčného plánu v Nitrianskom samosprávnom kraji	11
2.1 Organizácie a inštitúcie poskytujúce pomoc ženám zažívajúcim násilie	12
2.1.1 Nitriansky samosprávny kraj	12
2.1.2 Mesto Nitra	14
2.1.3 Centrum Slniečko, n. o.	15
2.1.4 Mestská polícia Nitra	16
2.1.5 Pomoc obetiam násilia VICTIM SUPPORT SLOVAKIA.....	17
2.1.6 Občianske združenie STORM	18
2.1.7 BUDÚCNOSŤ, n. o.....	19
2.1.8 Krajské riaditeľstvo policajného zboru SR Nitra	20
2.1.9 Informačná kancelária pre obeť Nitra	20
3. Legislatívny východiskový rámec	20
3.1 Charta základných práv Európskej únie	20
3.2 Všeobecná deklarácia ľudských práv	21
3.3 Národná stratégia na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách a v rodinách	21
3.4 Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu a o boji proti nemu	21
3.5 CEDAW – Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien	21
4. Ciele Regionálneho akčného plánu v NSK	22
5. Súbor aktivít zameraných na plnenie stanovených čiastkových cieľov	22
5.1 Zvýšenie miery informovanosti a vzdelávania laickej verejnosti v oblasti násilia páchaného na ženách.....	22
5.2 Zvýšenie miery informovanosti a vzdelávania odbornej verejnosti v oblasti násilia páchaného na ženách.....	26
5.3 Zvýšenie miery informovanosti a prevencie potenciálnych rizikových skupín obetí násilia páchaného na ženách.....	29
5.4 Zvýšená miera aktívnej spolupráce siete subjektov a inštitúcií pôsobiacich v oblasti krízovej intervencie pre ženy, na ktorých je páchané násilie	32

5.5	Zvýšenie podpory a rozvoja odborných služieb a poradenstva v existujúcich subjektoch a inštitúciách, podpora reintegrácie žien, na ktorých bolo páchané násilie	34
5.6	Poskytovanie odborného poradenstva obetiam násillia v zmysle platnej legislatívy	35
6.	ZÁVER	39
Príloha A	Zoznam členov a členiek pracovnej skupiny RAP NSK.....	41

1. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA V OBLASTI NÁSILIA PÁCHANÉHO NA ŽENÁCH PRE TVORBU REGIONÁLNEHO AKČNÉHO PLÁNU NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Násilie páchané na ženách je v súlade s medzinárodným konceptom ľudských práv chápané ako porušovanie základných ľudských práv a forma diskriminácie žien.

Násilie v intímnych vzťahoch alebo partnerské násilie zahŕňa všetky činy telesného násillia, sexuálneho násillia, psychického a ekonomického násillia, ktoré sa vyskytuje medzi súčasnými alebo bývalými manželmi, partnermi, bez ohľadu na to, či páchatel' má alebo v minulosti mal so ženou zažívajúcou násilie spoločnú domácnosť. Z hľadiska praxe to znamená, že k násilliu na ženách v intímnych vzťahoch dochádza väčšinou za zatvorenými dverami a ide v ňom o uplatnenie moci, nejedná sa o jednorazový atak, ale o opakované násilie charakteristické svojou dynamikou a vývojom.

1.1 Násilie páchané na ženách na Slovensku v číslach

Právny poriadok Slovenskej republiky nepozná trestný čin násillia páchaného na ženách ani partnerského násillia a v konečnom dôsledku ani „domáceho násillia“.

Pozná však viaceré trestné činy, ktoré s domácim násillím môžu súvisieť. Tieto spadajú pod :

- a) **trestné činy proti životu a zdraviu** (napr. § 144 Úkladná vražda, §145 Vražda, §147-148 Zabitie, §155 a 156 Ublíženie na zdraví),
- b) **trestné činy proti ľudskej dôstojnosti** (§199 Znásilnenie, § 200 Sexuálne násilie, § 201-202 Sexuálne zneužívanie),
- c) **trestné činy proti rodine a mládeži** (§ 208 Týranie blízkej osoby a zverenej osoby, atď.)

Nevýhodou pri zbere a vyhodnocovaní štatistických dát je, že z vyššie uvedeného členenia nie je možné presne špecifikovať a kvantifikovať počet žien zažívajúcich násilie v partnerských vzťahoch.

V roku 2017 bol na Slovensku realizovaný výskum v oblasti domáceho násillia (Filadelfiová, Gerbery, Vítek, 2017), z ktorého vyplýva, že skúsenosť s partnerským násillím uvádzalo 36% mužov a 73% žien zo vzorky. Domáce násilie a sexuálne násilie v intímnych vzťahoch sa u mužov zaznamenalo na úrovni 0,1% a u žien 3%.

Varovným signálom tohto výskumu je aj uvádzaný vysoký počet respondentov, ktorí zažívali násilie v detskom veku. Túto skutočnosť potvrdzuje aj výskum zameraný na *Prevalenciu násillia na deťoch* v 8. a 9. ročníkov ZŠ, ktorý poukazuje na deklarovанú skúsenosť detí s násillím – zanedbávaním, fyzickým, psychickým či sexuálnym násillím v miere až 70% detí z tejto populácie, čo je približne 63 000 detí. Závažné fyzické násilie s následkom zranenia v domácom prostredí zo strany dospelého, ktorý sa o dieťa stará, uviedlo vo vzorke 9 % detí, čo v absolútnych číslach predstavuje približne 8000 detí.

V roku 2017 bol zrealizovaný aj *Reprezentatívny výskum v kontexte sexuálneho násillia na ženách* (Očenášová, Michalík, 2017) na vzorke 2119 žien vo veku od 18-70 rokov. Medzi jeho významné zistenia patria:

- sexuálne násillie v priebehu života zažilo 4,9% žien, čo tvorí približne 100 000 žien, 22% z nich sa stretlo so sexuálnym násillím aj v detstve a 63% po dovŕšení 15 rokov,
- ženy najčastejšie zažívali nasledovné formy sexuálneho násillia – znásillenie (38%), pokus o znásillenie (42%), súhlas so sexom zo strachu, čo by nasledovalo, ak by nesúhlasila (36%),
- k sexuálnemu násilliu najčastejšie prišlo za použitia fyzickej sily, prípadne bezprostrednou hrozbou agresora, že vyhrážky naplní,
- páchatel'mi sexuálneho násillia v dospelosti boli výlučne muži, až 88% žien páchatel'a poznalo,
- ženy so skúsenosťou s partnerským sexuálnym násillím zažívali aj iné formy násillia v partnerskom vzťahu (fyzické 79%,psychické 78%),
- až 85% žien nevyhľadalo po incidente sexuálneho násillia žiadnu pomoc.

Výsledky výskumu poukazujú na pretrvávajúcu stigmatizáciu sexuálneho násillia, o čom svedčia aj zdôvodnenia, pre ktoré sa ženy neobrátili na políciu. Bránili im v tom rozpaky, hanba, zlyhanie, strach, prijatie osudu, rezignácia, uchovanie tajomstva alebo presvedčenie, že by im aj tak nikto neuveril.

Tieto výsledky potvrdzujú aj skúsenosti z praxe. Pomerne často sa nastáva situácia, keď prichádza žena do poradenského centra, tak sa nezmieňuje o sexuálnom násillí, ktoré na nej násilná osoba páchala. Táto téma zostáva tabu. Pokiaľ sa ale žene vytvorí bezpečné a dôverné prostredie, v mnohých prípadoch sa so sexuálnym násillím zdôverí. Je to dôležité najmä pre oblasť vhodnej intervencie a práce s traumou, ktorú obeť zažívala.

Slovensko sa stalo aj súčasťou celosvetového výskumu Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA – Fundamental Rights Agency), ktorá bola uskutočnená na základe rozhovorov s viac ako 40 000 ženami. Výsledky v SR ukázali, že viac ako 25% žien zažilo počas svojho života násillie od bývalého partnera a 12% žien od súčasného partnera, čo predstavuje približne 140 000 žien. Násillie od akéhokoľvek muža počas svojho života zažila **každá tretia slovenská žena (34% žien)**.

V priebehu predchádzajúcich rokov došlo k viacerým pozitívnym zmenám v kontexte ochrany a pomoci ženám zažívajúcim násillie v intímnych vzťahoch, ako napríklad legislatívna zmena v oblasti priestupkovej recidívy. Ak sa v prípade domáceho násillia v priebehu 12-tich mesiacov dopustí páchatel' opakovaného druhého aktu násillia, má byť stíhaný akoby spáchal trestný čin. Ďalším pozitívnym faktom je vznik špecializovanej národnej linky pre ženy zažívajúce násillie a obeť domáceho násillia, vznik Koordinačno-metodického centra, ale aj prijatie legislatívy, v ktorej SR transponovala Smernicu 2012/29/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 25.10.2012, ktorým sa stanovujú minimálne normy týkajúce sa práv, podpory a ochrany obetí trestných činov do právneho poriadku SR.

I napriek tomu, že zákon mal viaceré ambície riešiť aj problematiku násillia páchaného na ženách, v súčasnosti stále pretrvávajú nedostatky pri jeho uplatňovaní, pretože nie je dostatočný počet príslušných subjektov, nie je vyriešené financovanie týchto subjektov. Štát síce zákonom garantuje pomoc každej obeť, no neexistujú subjekty, ktoré by základnú a špecializovanú pomoc v kontexte tohto zákona obetiam poskytovali.

SR vytvorila zákon transponovaním vyššie uvedenej smernice, nevytvorila ale podmienky na realizáciu. Následným a závažným problémom nielen v oblasti domáceho násillia, ale aj násillia páchaného na ženách vo všeobecnosti, je už viac ako tridsaťročná stigma z neuchopenia jasného a dostatočného financovania služieb, nedostatočných opatrení pre obeť domáceho násillia, pre ženy zažívajúce násillie a ich deti. S podporou NFM, štátneho rozpočtu, ESF, súkromných zdrojov sa postupne vytváral systém podpory a ochrany. Jeho pokračovanie nie je doposiaľ systémovo zastrešené a jeho základy stoja na grantovom financovaní a v mnohých prípadoch aj na finančnom poddimenzovaní, s čím súvisí aj kvalita poskytovaných služieb, jej rozvoj, či výchova špecialistov či špecialistiek v tejto oblasti.

Služby pomoci a podpory obeť domáceho násillia i pre ženy zažívajúce násillie v partnerských vzťahoch nesmie byť podmienená grantovou podporou. V systéme chýba dostatok poradenských a terénnych pracovísk, bezpečných ženských domov, zariadení pre obeť domáceho násillia, multiinštitucionálna spolupráca a dôležité prepojenie inštitútu vykazania so sociálnymi službami.

Násillie páchané na ženách má závažné celospoločenské dôsledky - dlhotrvajúca psychická a fyzická ujma, ekonomické znevýhodnenie, problematické uplatnenie, ekonomické dopady v odhadoch činia pre SR straty až 800 - 900 miliónov € ročne. Pritom v rozpočte a prostredníctvom grantov je na túto tému vyčlenených ročne sotva 1/100 z vyčíslených ročných strát.

Napriek rôznym pozitívnym zmenám v problematike násillia páchaného na ženách, ku ktorým v poslednom období prišlo, je dôležité skonštatovať, že absentuje nielen systémový prístup, koordinované zabezpečenie pomoci a podpory ženám, ale aj systémová primárna a sekundárna prevencia a to ako na celoslovenskej, tak i regionálnej úrovni.

Zámerom predkladaného regionálneho akčného plánu je sprehľadniť poskytovanú podporu a pomoc ženám zažívajúcim násillie a obeť domáceho násillia, nastaviť vzájomnú multidisciplinárnu spoluprácu, vytvoriť mechanizmus podpory, eliminácie násillia páchaného na ženách v kraji v kontexte právomocí jednotlivých spolupracujúcich subjektov, šíriť osvetu a prevenciu a pracovať na vytvorení celistvého systému pomoci a podpory ženám zažívajúcim násillie, ich deťom, ako aj obeť domáceho násillia v širšom kontexte.

2. VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA V OBLASTI NÁSILIA PÁCHANÉHO NA ŽENÁCH PRE TVORBU REGIONÁLNEHO AKČNÉHO PLÁNU V NITRIANSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Nitrianskemu samosprávnemu kraju (ďalej len NSK) vyplýva v zmysle platnej legislatívy úloha vypracovať a aplikovať v praxi regionálny akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách.

Násilie páchané na ženách predstavuje najvýraznejšiu formu porušovania ľudských práv žien v Slovenskej republike, ale aj vo svete. Väčšina násilných činov páchaných na ženách sa pácha v domácom prostredí, kde okrem detí a rodinných príslušníkov nie sú prítomní žiadni svedkovia. Deti sa svojou prítomnosťou tiež stávajú obeťami násilia. O páchanom násilí sa často okolie dozvie, až keď je neskoro. Práve preto je nesmierne dôležité venovať sa problematike prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách. Štatistiky policajného prezídia hovoria o tom, že na území NSK boli násilníci z domácnosti vykázaní 106 krát.

Pri analýze situácie žien zažívajúcich násilie a organizácií participujúcich na pomoci týmto ženám sa vytvorila SWOT analýza, ktorej cieľom bolo nazrieť na túto problematiku komplexným pohľadom.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• existujúce subjekty (Centrum Slniečko, Centrum Budúcnosť n. o., Združenie STORM)• poradenské centrá (ambulantná a terénna práca v CDR)• programy na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov• preventívne programy – Kozmo (Centrum Slniečko) a STEREO (Združenie STORM)• terénne programy s ohrozenými osobami ako sú napr. užívateľky drog či ženy pracujúce v sex biznise v programoch KROK VPRED Združenia STORM• dobrá spolupráca s políciou – v Nových Zámkoch• školenia polície – know-how• školenia učiteľov – prostredníctvom preventívneho programu Kozmu• prax na vysokých školách – zmena od roku 2020 – dlhodobá prax na jednom mieste, možnosť zaškolenia praktikantov	<ul style="list-style-type: none">• nepokryté okresy – Levice, Nové Zámky, Komárno, Topoľčany, Zlaté Moravce• krátkodobé, nesystematické financovanie tejto témy• chýbajúce vzdelávanie – absentuje príprava študentov na VŠ, policajnej akadémii• žiadny systém na prácu s užívateľkami drog, s osobami s psychiatrickou diagnózou v spojení s násilím• nefungovanie pomoci zabezpečené z projektov – nesystémové riešenia, nenadväzovanie projektov• nedostatok zariadení, nedostatočná kapacita• nedostatočná spolupráca obcí• neaktuálne metodické usmernenia pre osoby, ktoré prichádzajú do kontaktu s obeťami (polícia, odborní pracovníci a pod.)• zmiešaná klientela v zariadeniach• neexistujúca systematická práca s páchatel'ami násilia

<ul style="list-style-type: none"> komplexný systém pomoci a ochrany pre obeť (Poradňa, Bezpečný ženský dom, Útulok Bezpečný dom) spolupráca s ÚPSVaR-om Útulok pre jednotlivcov s deťmi ochota zamestnankýň/cov vzdelávať sa 	
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> mesto Nitra – plán na riešenie bytovej situácie pre obeť (príspevok na nájomné, poskytnutie bytu s upravenými podmienkami na jeho pridelenie, príp. aj upravená výška nájomného na určité obdobie) Štátny fond rozvoja bývania – povinnosť staviteľov vyčleniť určitý počet bytov pre obeť vytvoriť propagačné materiály – v jazykoch menšín rozvíjať vzdelávanie v oblasti resocializácie a v terapeutických komunitách rozvíjať vzdelávanie najmä v skupinách – učiteľia, policajti, multiinštitucionálne tými vypracovať aktuálne metodické usmernenia na prácu s obeťami pre osoby, ktoré prichádzajú do kontaktu s obeťami (polícia, odborní pracovníci a pod.) vypracovanie RAP v NSK zefektívniť dotačný systém špeciálne zameraný na problematiku násillia páchaného na ženách zvýšenie spolupráce medzi jednotlivými organizáciami 	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> zhoršenie ekonomickej situácie môže viesť k nárastu sociálnych problémov a zvýšeným nárokom nemožnosť poskytnúť pomoc v dôsledku nedostatku zariadení poskytujúcich ubytovanie a sociálne služby pre cieľovú skupinu - ženy zažívajúce násillie nedostatočné zaškolenie a vzdelávanie pre prácu so ženami zažívajúcimi násillie chýbajúce metodické postupy (usmernenie) na riešenie problematiky násillia páchaného na ženách a nástroje na identifikáciu násillia pre všetky subjekty nedostatočné finančné a personálne kapacity nedostatočná dôvera žien k štátnym inštitúciami

2.1 Organizácie a inštitúcie poskytujúce pomoc ženám zažívajúcim násillie

2.1.1 Nitriansky samosprávny kraj

Nitriansky samosprávny kraj (ďalej NSK) v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. pri výkone samosprávnej pôsobnosti:

- zabezpečuje tvorbu a plnenie sociálnych programov zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov na svojom území,
- vypracováva analýzu nepriaznivých vplyvov pôsobiacich na deti a rodiny, vývojových trendov sociálno-patologických javov na svojom území,

- vytvára podmienky na:
 - organizovanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický alebo sociálny vývin dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby,
 - zabezpečenie priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa, vykonávanie rodičovských práv a povinností a vykonávanie výchovných opatrení,
 - pomoc deťom, plnoletým fyzickým osobám a rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii, podľa potrieb obyvateľov NSK,
 - prípravu obyvateľov NSK, ktorí majú záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na náhradnú rodinnú starostlivosť a na prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti,
 - opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na podporu sociálneho poradenstva a na účel náhradnej rodinnej starostlivosti,
 - organizovanie sociálnych programov najmä pre drogovu závislých a inak závislých obyvateľov svojho územia, obyvateľov po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, obyvateľov po ukončení resocializačného programu,
 - vykonávanie opatrení v otvorenom prostredí a prostredí vytvorenom na výkon opatrení podľa potrieb obyvateľov NSK.
- vedie evidenciu zariadení zriadených na území NSK,
- môže zriadiť centrum, kontroluje a metodicky usmerňuje ním zriadené centrum,
- zriadenie centra oznamuje orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- poskytuje:
 - finančný príspevok obci alebo akreditovanému subjektu, ktorý nie je centrom, alebo právnickej osobe či fyzickej osobe, ktorá vykonáva opatrenia,
 - štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických údajov a administratívnych zdrojov a poskytuje údaje z evidencie zariadení.
- spolupracuje s obcami, orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, akreditovanými subjektmi a ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov,
- kontroluje úroveň vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok.

Vyšší územný celok môže poskytovať finančný príspevok akreditovanému subjektu, ktorý nie je centrom, právnickej osobe alebo fyzickej osobe alebo obci na vykonávanie opatrení podľa zákona 305/2005 Z. z.

Od roku 2012 VÚC zabezpečuje cez sociálne programy prevenciu krízových situácií a patologických javov v rodinách. Financovanie sa realizuje prostredníctvom predložených projektov zo strany oprávnených subjektov vykonávajúcich sociálnu kuratelu. Cieľom sociálnych programov je posilnenie preventívnych aktivít zameraných na pomoc a podporu rodín v kríze, prevenciu vzniku finančnej negramotnosti, prevenciu a odstraňovanie negatívnych javov, napríklad alkoholizmus, vandalizmus, hazardné hry, drogy, domáce násilie a podobne.

2.1.2 Mesto Nitra

Mesto Nitra v zmysle svojej pôsobnosti zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb v meste Nitra prostredníctvom Odboru sociálnych služieb Mestského úradu Nitra a prostredníctvom príspevkovej organizácie Správa zariadení sociálnych služieb:

- sociálne služby krízovej intervencie (nocľaháreň, útulok pre bezdomovcov, útulok pre jednotlivcov s deťmi, komunitné centrum),
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (zariadenie pre deti do veku troch rokov, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa),
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a potreba signalizácie pomoci),
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov, denný stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, požičiavanie pomôcok),
- podporné služby (odľahčovacia služba, sociálna služba v jedálni, sociálna služba v dennom centre).

Poskytovanie finančných príspevkov: jednorazová dávka v hmotnej núdzi, jednorazový príspevok pri narodení dieťaťa, jednorazový príspevok pri odchode do dôchodku.

Správa zariadení sociálnych služieb bola zriadená uznesením Mestského zastupiteľstva v Nitre č.237/2004-MZ zo dňa 12.08.2004 s účinnosťou od 01.01.2005 na dobu neurčitú s formou hospodárenia – príspevková organizácia.

Zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb:

- v dennom stacionári pre seniorov, Baničova 12, Nitra; Janského 7, Nitra,
- v dennom stacionári pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, Baničova 12, Nitra,
- v dennom stacionári pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (autizmus), Baničova 14, Nitra,
- v zariadení pre seniorov, Janského 7, Nitra,
- v zariadení opatrovateľskej služby, Janského 7, Nitra,
- domácu opatrovateľskú službu,
- prepravnú službu,
- požičiavanie pomôcok,
- sociálnu službu v jedálni (aj formou rozvozu obedov do domácnosti),
- denné centrum Baničova 12, Nitra; Olympia, Trieda A. Hlinku 57, Nitra.

Možnosti zabezpečenia pomoci ženám zažívajúcim násilie

V zmysle ustanovenia § 3 ods.3 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sú aj obce a právnické osoby zriadené alebo založené obcou verejnými poskytovateľmi sociálnych služieb. Obec v zmysle tohto zákona vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode, poskytuje základné sociálne poradenstvo, môže zriaďovať, zakladať, kontrolovať aj iné zariadenia sociálnych služieb. Popri VÚC sú preto obce prioritnými poskytovateľmi sociálnych služieb.

V súlade s ustanovením §17 a §18 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov môže obec poskytnúť občanovi jednorazovú dávku

v hmotnej núdzi. Obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti teda rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi a vykonáva poradenskú činnosť v oblasti hmotnej núdze (§ 27).

V zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, kde je pôsobnosť obce vymedzená v § 75, vykonáva opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých osôb podľa § 10 uvedeného zákona, poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin, dieťaťu alebo plnoletej osobe ohrozenej správaním člena rodiny, členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb.

Ženy, na ktorých je páchané násilie, sa môžu so žiadosťou o pomoc obrátiť na zamestnancov Odboru sociálnych služieb Mestského úradu Nitra, kde im je poskytnuté základné sociálne poradenstvo. Podľa vyhodnotenia sociálnej situácie ďalej zamestnanec kontaktuje príslušné inštitúcie a organizácie s cieľom zabezpečenia adekvátnej a adresnej pomoci. Práve vďaka sieťovaniu a multidisciplinárnej spolupráci je tak možné zabezpečiť žene zažívajúcej násilie čo najrýchlejšiu pomoc pri riešení jej životnej situácie.

V rámci poskytovania sociálnych služieb krízovej intervencie prevádzkuje Mesto Nitra prostredníctvom odboru sociálnych služieb Útulok pre jednotlivcov s deťmi, Krčméryho 22, Nitra. Prevádzka útulku je celoročná a poskytuje sa v ňom fyzickej osobe s deťmi v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať:

- a) ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práva a právom chránených záujmov, rozvoj pracovných zručností, nevyhnutné ošatenie a obuv,
- b) utvárajú sa podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, záujmovú činnosť.

2.1.3 Centrum Slniečko, n. o.

Nezisková organizácia zameraná na pomoc a podporu obetiam domáceho násillia, ženám zažívajúcim násilie v partnerských vzťahoch. Pracuje v problematike viac ako 20 rokov a s prihladením na jej predchodkyňu už 28 rokov. Je akreditovaným subjektom v zmysle zákona 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a zákona 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov.

Počas predchádzajúcich rokov vytvorila ucelený systém pomoci a podpory týraným, sexuálne zneužívaným deťom a obetiam domáceho násillia. Tento systém pozostáva z vytvorenia a následného prevádzkovania :

- **Centra pre deti a rodiny (CpDaR)** – špecializovaného pobytového zariadenia pre týrané, sexuálne zneužívané deti, kde je deťom poskytovaná sociálne, pedagogické, špeciálnopedagogické, psychologické poradenstvo a krízová intervencia zameraná na zmiernenie traumy spôsobenej násillím. Súčasťou CpDaR je „Intervenčné centrum“, zamerané na vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou, na ochranu detí ohrozených syndrómom CAN a na pomoc rodinám v kríze. Poskytuje bezplatné sociálne, psychologické a

právne poradenstvo, multidisciplinárne poradenstvo a diagnostiku syndrómu CAN, podporné terapie ako arteterapia, canisterapia, hipoterapia, muzikoterapia, filiálna a hrová terapia. V priebehu roka pomáha centrum približne 30 -35 deťom.

- **Poradne pre obeť** – poskytuje bezplatné právne, sociálne a psychologické poradenstvo ženám zažívajúcim násilie v partnerských vzťahoch a obetiam domáceho násillia. Od 1.1.2020 pilotne na Slovensku overuje v spolupráci s Krajským policajným zborom v Nitre model intervenčných centier pre obeť domáceho násillia zameraný na multiinštitucionálne prepojenú spoluprácu pri vykázaní násillníka z obydllia. V priebehu roka pomáha Poradňa približne 150-tim klientom a klientkam.
- **Bezpečného ženského domu (BŽD)** – špecializovaného zariadenia krízovej intervencie pre ženy zažívajúce násilie v partnerských vzťahoch a ich deti, ktoré ako prvé na Slovensku spĺňalo minimálne štandardy Rady Európy (utajené miesto, bezpečnostné opatrenia, 24 hodinová prevádzka, služby sú poskytované počas 3 mesiacov zdarma, špecializované sociálne, psychologické, právne poradenstvo pre ženy a intervencia smerom k deťom. Pri bezpečnom ženskom dome funguje aj krízová linka na č. 0905 511 512). V priebehu roka pomáha BŽD približne 40-tim až 50-tim ženám.
- **Bezpečného domu (BD)** – zariadenia pre ženy zažívajúce násilie a ich deti, po krízovej intervencii a minimalizovaní bezpečnostného rizika. V priebehu roka pomáha BD asi 7 až 10-tim ženám.
- **EduCAN** – centra prevencie a vzdelávanie, ktoré ponúka vzdelávanie pre realizáciu preventívneho programu pre MŠ – „*Kozmo a jeho dobrodružstvá*“ a tiež interaktívne vzdelávacie moduly zamerané na prácu s detskou obeťou pre odborníkov z radov pedagógov, sociálnych pracovníkov, psychológov, lekárov, príslušníkov policajného zboru, prokuratúry a súdov pod názvom „*Modriny na duši*“. Navyiac sa podieľa aktívne aj na legislatívnych a systémových zmenách v oblasti ochrany detí pred násillím a v oblasti problematiky obetí domáceho násillia. Viac informácií na www.centrumslniecko.sk

2.1.4 Mestská polícia Nitra

Mestská polícia (MsP) je v zmysle zákona č.564/1991 Z.z. poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní mestských vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení mesta, z uznesení mestského zastupiteľstva a z rozhodnutí primátora mesta.

Okrem iných úloh zabezpečuje verejný poriadok v meste, spolupôsobí pri ochrane jeho obyvateľov a iných osôb v meste pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru SR pri ochrane majetku mesta, majetku občanov, ako aj iného majetku v meste pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciu a iných zabezpečovacích systémov.

Okrem iného plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej týmto zákonom.

Preventívne aktivity mestskej polície sú naprojektované na objekty pôsobenia, u ktorých je praxou zistená stála potreba prevencie, prípadne intervencie alebo kde mestská polícia alebo iný relevantný subjekt zistil absenciu preventívnych aktivít alebo väčší nárast protispoločenskej

činnosti, prípadne, ak je mestská polícia oslovená iným subjektom k spoločnému projektu.

Realizované preventívne aktivity sú špecifikované podľa:

- objektov pôsobenia:
 - a) práca s deťmi,
 - b) práca s mládežou,
 - c) práca so seniormi,
 - d) práca so špecificky ohrozenými cieľovými skupinami a jednotlivcami,
 - e) práca s širokou verejnosťou,
 - f) práca s vybranými komunitami.
- typu preventívnej aktivity:
 - a) sociálna prevencia,
 - b) situačná prevencia,
 - c) viktimačná prevencia.
- štádia sociálneho problému:
 - a) primárna prevencia,
 - b) sekundárna prevencia,
 - c) terciárna prevencia.

Okrem iných preventívnych aktivít mestská polícia realizuje „*Individuálne poradenstvo a pohovory*“ pre občanom mesta Nitry:

- poskytovanie sociálneho poradenstva, základného právneho a psychologického poradenstva obetiam domáceho násillia,
- poskytovanie komplexných rád obetiam šikanovania a ich rodičom,
- poskytovanie rád a rozhovorov s maloletými a mladistvými zachytenými pri protispoločenskej činnosti hliadkami MsP,
- s rodičmi týchto zachytených, koordinovanie ďalších postupov pri riešení konkrétnej sociálnej situácie,
- distribúcia na odborníkov podľa špecifickosti problému.

2.1.5 Pomoc obetiam násillia VICTIM SUPPORT SLOVAKIA

Pomoc obetiam násillia (PON) je mimovládna organizácia, ktorá je tu už viac ako 20 rokov pre všetkých tých, ktorí sa ocitli v krízových životných situáciách ako obeť násillia, kriminality, dopravných nehôd, hromadných nešťastí alebo teroristických útokov.

Vychádza z filozofie, že každý, kto sa stane obeťou alebo potenciálnou obeťou akéhokoľvek trestného činu, násillia či katastrofy, má mať automaticky právo na pomoc a podporu. PON sa preto aktívne venuje obetiam nielen priamo prostredníctvom intervencie, poradenstva a zastupovania, ale aktívne vstupuje aj do špecializovaného vzdelávania odborníkov, ako aj prípravy relevantných dokumentov, zákonov a nastavovania procesov.

Základným poslaním poradenského systému PON je poskytovať všestrannú psychologickú, morálnu, praktickú a právnu pomoc a poradenstvo obetiam a ich blízkym osobám. Špecifikom

PON je, že poskytuje svoje služby všetkým obetiam bez rozdielu na pôvod činu alebo násillia, pohlavia, či veku.

PON často pracuje s celými rodinami, predovšetkým v kontexte trestného konania, ktoré býva druhotným traumatizujúcim faktorom prehlbujúcim poškodenie samotným trestným činom. Venuje sa však aj tým, ktorí trestný čin z akýchkoľvek dôvodov neoznámili, často z obavy pred následkami a kvôli vyhrážkam páchatel'ov. Rovnako poskytuje pomoc aj ľuďom po skončení trestného konania v oblasti psycho-sociálnej podpory, ale aj v úsilí o dosiahnutie primeraného odškodnenia.

Služby klientom poskytujú odborníci PON rezidenciálne a prostredníctvom Linky pomoci. Klienti majú možnosť využívať telefonickú, e-mailovú Linku pomoci, ale aj kontaktovať PON cez sociálne siete alebo písomne poštou. Klienti sa obracajú na poradne PON spravidla po podaní trestného oznámenia, resp. po výsluchu na polícii alebo proaktívne vyhľadávajú pomoc v prípade možného ohrozenia alebo existencie problému, ktorý ešte nenahlásili polícii.

Napriek tomu, že osobná pomoc a konzultácie sa poskytujú primárne tzv. rezidenciálne, teda v poradniach PON, v prípade potreby odborníčky a odborníci združenia vycestujú tam, kde ich prítomnosť zvýši efektivitu intervencie na maximálnu možnú mieru.

2.1.6 Občianske združenie STORM

Združenie STORM je občianske združenie pracujúce na základe nízkoprahových princípov v zmysle filozofie *Harm reduction* najmä s ľuďmi v rizikových životných situáciách. V Nitrianskom samosprávnom kraji v meste Nitra pôsobí od roku 2003 pod hlavičkou programu KROK VPRED. Jeho hlavnou úlohou v meste je kontaktovanie tzv. skrytej populácie rizikových užívateľ'ov drog, medzi ktorými sú samozrejme aj ženy - užívateľ'ky.

Program KROK VPRED účinne vyplňa medzeru medzi primárnou a terciárnou starostlivosťou o klienta. Kontaktní pracovníci pracujú s aktívnymi injekčnými užívateľ'mi drog a osobami pracujúcimi v sex-biznise bez toho, aby od nich vyžadovali ukončenie rizikového správania. Terénna sociálna práca sa realizuje vo večerných hodinách.

Hlavné aktivity programu

- výmenný servis a distribúcia materiálu potrebného na bezpečnejšiu aplikáciu drogy a elimináciu rizikového správania,
- kontaktná práca,
- poradenstvo v sociálnej, zdravotnej a právnej oblasti,
- základné neinvazívne zdravotné ošetrovanie,
- informačný servis,
- motivačné rozhovory,
- krízová intervencia,
- situačná intervencia,
- sociálna asistancia.

Ciele a úlohy programu KROK VPRED

- prispieť k zníženiu zdravotných a sociálnych rizík vyplývajúcich z vnútro žilového užívania drog u obyvateľ'ov miest Nitra, Sered', Trnava a osôb zdržiavajúcich sa v danej lokalite prostredníctvom mobilnej terénnej sociálnej práce,

- kontaktovať a poskytovať poradenstvo a ďalšie služby osobám pracujúcim v pouličnom sex-biznise najmä v mestách Sered' a Trnava,
- znížiť počet opakovane používaných a zdieľaných injekčných striekačiek prostredníctvom distribúcie sterilných injekčných striekačiek a iného zdravotníckeho materiálu a tým zmierniť riziko prenosu krvou prenosných ochorení (hepatitída typu B a C, HIV/AIDS a iné) medzi užívateľmi,
- znížiť riziko náhodného prenosu krvou prenosných ochorení na majoritnú populáciu zberom a bezpečnou likvidáciou injekčných striekačiek,
- zvyšovať motiváciu klientov smerujúcu k zlepšeniu svojej životnej situácie prostredníctvom poradenstva,
- napomôcť klientom zlepšiť kvalitu svojho života prostredníctvom sociálnej asistencie sprevádzaním kontaktnými pracovníkmi k lekárovi, do úradov a podobne,
- minimalizovať počet nechránených sexuálnych stykov u užívateľov drog a osôb pracujúcich v pouličnom sex-biznise a tým znížiť riziko prenosu pohlavných a pohlavne prenosných ochorení (kvapavka, syfilis, HIV/AIDS a iné) medzi klientmi programu, ako aj z klientov programu na majoritnú populáciu.

Združenie STORM poskytuje pomoc a krízovú intervenciu ženám, ktoré sú užívateľky drog alebo pracujú v sex-biznise. Pomoc je poskytovaná anonymne a zadarmo. Ide najmä o:

- krízovú intervenciu,
- sociálne a právne poradenstvo,
- vyhľadávanie,
- kontaktnú prácu,
- sociálnu asistenciu do pokračujúcej starostlivosti.

Dôležitým prvkom pomoci je aj informovanie o rizikách obchodovania s ľuďmi, prvotné identifikovanie rizikových znakov a následnú pomoc pri hľadaní riešení.

2.1.7 BUDÚCNOSŤ, n. o

BUDÚCNOSŤ, n. o je nezisková organizácia, ktorá vznikla v roku 2007 a poskytuje služby zamerané na komplexné programy v oblasti riešenia závislostí a násilia v kontexte závislostí. Služby zabezpečuje tím odborných zamestnancov. BUDÚCNOSŤ, n. o je akreditovaným subjektom pre výkon opatrení SPODaSK podľa zákona č. 305/2005 Z. z. podľa § 11, § 12, § 13, § 17 a § 45. Od roku 2018 je akreditovaným subjektom MS SR na poskytovanie pomoci obetiam trestných činov. CPIS sa tiež zaoberá vzdelávaním, výskumom a vývojom v oblasti závislostí.

V oblasti závislostí a v oblasti násilia páchaného v kontexte závislostí realizuje najmä:

- sociálne poradenstvo,
- psychologické poradenstvo,
- právne poradenstvo,
- poradenstvo formou skupinovej práce,
- rekondično-rehabilitačné viacdňové pobyty pre rodiny s intenzívnou skupinovú prácou,
- jednodňové „outdoorové“ aktivity,
- besedy a osvetovú činnosť,
- „networking“ s inými subjektmi s cieľom vytvorenia podpornej siete,
- výskum a publikačná činnosť.

2.1.8 Krajské riaditeľstvo policajného zboru SR Nitra

Príslušníci policajného zboru Slovenskej republiky (PZ SR) sa riadia pri výkone svojej služby Zákonom č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore. Povinnosti príslušníkov policajného zboru v súvislosti s právami obetí trestných činov upravuje aj § 3 ods. 5) a § 4 ods. 2) zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov

Krajské riaditeľstvo policajného zboru Nitra (KR PZ Nitra) spolupracuje s Centrom Slniečko, n. o. na školiacom programe, ktorého cieľom bolo zvýšenie kompetencií príslušníkov policajného zboru v problematike domáceho násillia a násillia páchaného na deťoch. Na základe pozitívnej spätnej väzby sa KR PZ v Nitre rozhodli podporiť pravidelné trojmesačné stretnutia policajtov, ktorí sa intenzívne venujú danej problematike.

Na základe prebiehajúcej spolupráce uzatvorilo KR PZ v Nitre dňa 17.12.2019 dohodu o spolupráci s Centrom Slniečko, n. o. Predmetom tejto dohody je nadviazanie cieľavedomej spolupráce medzi stranami dohody podľa zákona o obetiach v súvislosti s aplikáciou inštitútu vykázania osoby zo spoločného obydllia podľa § 27a zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore. Dohodla je prístupná v Centrálnom registri zmlúv.

2.1.9 Informačná kancelária pre obeť Nitra

Informačné kancelárie sú miestom konzultácií a poskytovania informácií, ale zároveň aj priestorom pre sieťovanie a koordináciu asistenčných systémov a inštitúcií. Obetiam trestných činov je na kontaktnom bode k dispozícii koordinátor na regionálnej úrovni a dvaja asistenti koordinátora. Uvedení pracovníci na základe identifikovaných potrieb každého individuálneho prípadu zabezpečia obeť alebo potenciálnej obeť bezproblémový a promptný prístup k základným informáciám. Ich hlavnou úlohou je:

- poskytnutie základných informácií obetiam trestných činov,
- prípadné sprostredkovanie poskytovania služieb v troch vybraných oblastiach:
 - sociálne poradenstvo,
 - psychologické poradenstvo,
 - právne usmernenie a podpora.

3. LEGISLATÍVNY VÝCHODISKOVÝ RÁMEC

3.1 Charta základných práv Európskej únie

Charta základných práv Európskej únie je založená na spoločných hodnotách demokracie a právneho štátu s cieľom zabezpečenia slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre človeka.

Okrem základných ľudských práv a slobôd ako napríklad právo na život, nedotknuteľnosť ľudskej dôstojnosti, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, charta zahŕňa aj ďalšie práva, úzko súvisiace s ochranou žien a detí, na ktorých je páchané násillie. Sú to napr. *právo na slobodu a bezpečnosť, rovnosť medzi ženami a mužmi, práva dieťaťa, sociálne zabezpečenie a sociálna pomoc, zdravotná starostlivosť.*

3.2 Všeobecná deklarácia ľudských práv

Cieľom deklarácie je pre všetky národy a štáty zabezpečiť, aby sa každý jednotlivec a každý orgán spoločnosti snažil vyučovaním a výchovou rozšíriť úctu občanov k právam a slobodám a zabezpečiť postupnými opatreniami vnútroštátnymi aj medzinárodnými ich všeobecné a účinné uznávanie a zachovávanie.

3.3 Národná stratégia na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na ženách a v rodinách

Cieľom tejto stratégie je eliminovať a predchádzať násilliu páchaného na ženách a v rodinách tak, aby obeť nemuseli čeliť porušovaniu ich základných ľudských práv a mohli žiť svoj život bezpečne, slobodne, dôstojne a bez akéhokoľvek ohrozenia.

Medzi najviac ohrozenou skupinou násillím v rodinách sú ženy a deti. Úlohou stratégie je aplikovať do praxe zákonné úpravy, ktoré budú s podporou preventívnych, represívnych, výchovných a iných opatrení potláčať a predchádzať násilliu.

Násillie páchané v rodine je nielen individuálnym, ale aj spoločenským problémom, obmedzuje zákonné práva a slobody a spôsobuje obeť fyzické alebo psychické utrpenie a morálnu ujmu. Môže predstavovať ohrozenie fyzického alebo osobnostného rozvoja. Obeť čelia porušovaniu svojich základných ľudských práv a nemôžu žiť v bezpečnom a harmonickom prostredí.

Násillie v rodinách je akéhokoľvek násillie, pri ktorom obeť a páchatel' sú, alebo v minulosti boli, v nejakom osobnom vzťahu. Násillie na ženách je páchané nielen v kontexte rodiny, ale aj v širších spoločenských vzťahoch.

3.4 Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu.

Základným cieľom Dohovoru je „*vytvorenie Európy bez násillia na ženách a bez domáceho násillia*“. Základnými prvkami dohovoru sú prevencia, ochrana a stíhanie a integrovaná politika. Dohovor má za úlohu zlepšiť ochranu žien tak, aby mohli žiť svoj život slobodne, dôstojne a bez hrozby násillia. Zároveň sa zameriava na opatrenia, ktoré by umožnili násilliu predchádzať a znížiť tak počet žien vystavených rôznym formám násillia. Slovenská republika tento dohovor podpísala, ale odmietla ho ratifikovať.

3.5 CEDAW - Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien

Schválený 1979, platný od 3.9 1981, pre ČSFR platný od 1987, zákon č. 62/1987 Zb.) v čl. 1 definuje diskrimináciu žien ako „*akéhokoľvek rozlišovanie, postihovanie alebo zvýhodňovanie na základe pohlavia, ktorých účelom alebo účinkom je poškodiť alebo porušiť uznávanie, užívanie alebo uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd v politickej, ekonomickej, spoločenskej, kultúrnej, občianskej alebo vo všetkých ostatných oblastiach ženami bez ohľadu na ich manželský stav a na základe rovnosti mužov a žien.*”

Dohovor upravil aj povinnosti štátov, ktoré na ochranu žien pred diskrimináciou musia vykonať. Princíp rovnoprávnosti sa musí odraziť v ich národných ústavách i d'alšej legislatíve, ktorá musí obsahovať aj prípadné sankcie zakazujúce akúkoľvek diskrimináciu žien.

V článku 5 Dohovor od štátov požaduje, aby urobili opatrenia na zmenu spoločenských a kultúrnych vzorov správania sa mužov a žien s cieľom dosiahnuť odstránenie predsudkov a zvykov, ktoré sú založené na myšlienke podradenosti alebo nadradenosti jedného z pohlaví alebo stereotypných úloh mužov a žien. Zmluvné strany sú povinné každé štyri roky predkladať správy o legislatívnych, súdnych, administratívnych alebo iných opatreniach, ktoré prijali za účelom uvedenia Dohovoru do života a o pokroku, ktorý sa v tomto smere dosiahol.

Opčný protokol k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (prijatý 22.12.1999, ratifikovaný 22.9.2000). Z hľadiska implementácie Dohovoru (CEDAW) je považovaný za inštitút garancie ženských ľudských práv v krajinách, ktoré Opčný protokol prijali, pretože umožňuje ženám podávať individuálne sťažnosti na porušovanie ľudských práv žien Výboru pre odstránenie diskriminácie žien, ktorý musí tieto sťažnosti prerokovať a riešiť.

4. CIELE REGIONÁLNEHO AKČNÉHO PLÁNU V NSK

Hlavným cieľom RAP-u je zníženie miery násillia páchaného na ženách v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Čiastkové ciele zahŕňajú súbor opatrení, úloh a aktivít, ktoré budú zapojené organizácie a inštitúcie realizovať v rámci implementácie RAP NSK na roky 2020-2022:

- 1) zvýšenie miery informovanosti a vzdelávania laickej verejnosti v oblasti násillia páchaného na ženách,
- 2) zvýšenie miery informovanosti a vzdelávania odbornej verejnosti v oblasti násillia páchaného na ženách
- 3) zvýšenie miery informovanosti a prevencie potenciálnych rizikových skupín obetí násillia páchaného na ženách
- 4) zvýšená miera aktívnej spolupráce siete subjektov a inštitúcií pôsobiacich v oblasti krízovej intervencie pre ženy, na ktorých je páchané násillie
- 5) zvýšenie podpory a rozvoja odborných služieb a poradenstva v existujúcich subjektoch a inštitúciách, podpora reintegrácie žien, na ktorých bolo páchané násillie
- 6) poskytovanie odborného poradenstva obetiam násillia v zmysle platnej legislatívy

5. SÚBOR AKTIVÍT ZAMERANÝCH NA PLNENIE STANOVENÝCH ČIASTKOVÝCH CIEĽOV

5.1 Zvýšenie miery informovanosti a vzdelávania laickej verejnosti v oblasti násillia páchaného na ženách

Plnením čiastkového cieľa je prispieť k zvýšeniu informovanosti verejnosti v oblasti násillia páchaného na ženách a tým prispieť k zvýšeniu vnímavosti a miery empatie širokej verejnosti voči tejto ešte stále často tabuizovanej téme. Tento čiastkový cieľ má ambíciu zároveň prispieť aj k

zvýšení povedomia o možnostiach pomoci potenciálnym cieľovým skupinám, kde je informovanosť stále nedostatočná (rómske ženy, deti v ústavnej starostlivosti, stredoškolská mládež a podobne). V neposlednom rade chce prispieť k zvýšeniu angažovanosti širokej verejnosti v boji proti násiliu páchanému na ženách objektívnym informovaním verejnosti o skutočných príčinách a dôsledkoch násillia, podporovaním nenásilných vzorov správania sa, poskytovaním informácií o zdrojoch pomoci pre obeť, eliminovaním zaužívaných mýtov o násilí páchanom na ženách.

Navrhované aktivity budú zabezpečené formou verejných diskusií, prednášok a workshopov, ktoré budú realizovať vybrané organizácie. Informovanosť verejnosti bude podporovaná aj distribuovaním informačných materiálov a zdieľaním informácií na weboch miest a obcí v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja, ako aj organizácií a inštitúcií pracujúcich v oblasti prevencie, krízovej intervencie, pomoci ženám, na ktorých je páchané násillie.

Pri plnení tohto čiastkového cieľa plánujú zainteresované inštitúcie realizovať projekty, ktoré by motivovali médiá, aby do programových štruktúr zahŕňali programy obsahujúce objektívne informácie o násilí páchanom na ženách, rozvíjanie princípov nulovej tolerancie k násilliu a rodovej nerovnosti a participácii na mediálnych informačných kampaniach.

Tabuľka 1 Aktivity subjektov na dosiahnutie čiastkového cieľa č.1

Aktivita 1.1	Organizácia workshopov pre študentov/ študentky zameraných na prevenciu násillia páchaného na ženách
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020 -2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje (zahraničné zdroje)
Spôsob hodnotenia	Počet workshopov, počet účastníkov a hodnotiaci dotazník
Aktivita 1.2	Zabezpečenie propagačných materiálov/spotov/regionálnych kampaní zameraných na problematiku
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020 -2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie/ príp. grantové výzvy / zahraničné zdroje
Spôsob hodnotenia	Počet materiálov a realizovaných kampaní
Aktivita 1.3	Medializácia témy násillia páchaného na ženách
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o., Mesto Nitra,

Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie (zahraničné zdroje) / rozpočet mesta
Spôsob hodnotenia	Počet reálnych mediálnych výstupov
Aktivita 1.4	Zabezpečenie informovanosti verejnosti v téme násillia páchaného na ženách
Zodpovedný	Mesto Nitra
Termín	2020 -2022
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Spôsob hodnotenia	počet výstupov v informačných kanáloch mesta
Aktivita 1.5	Zabezpečenie informovanosti
Zodpovedný	Mestská polícia v Nitre
Termín	2020 -2022
Zdroje financovania	Rozpočet mestskej polície
Spôsob hodnotenia	Počet aktivít
Aktivita 1.6	Diskusné prednášky pre laickú verejnost' na tému obchodovania s ľuďmi
Zodpovedný	Združenie STORM
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet prednášok
Aktivita 1.7	Diskusné prednášky pre študentov žiakov základných, stredných vysokých škôl na tému obchodovania s ľuďmi
Zodpovedný	Združenie STORM
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet prednášok

Aktivita 1.8	Diskusné prednášky pre mladých ľudí navštevujúcich nízkoprahový klub na tému obchodovania s ľuďmi
Zodpovedný	Združenie STORM
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet prednášok
Aktivita 1.9	Informovanie širokej verejnosti o preventívnych aktivitách v oblasti násillia páchaného na ženách
Zodpovedný	NSK
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet NSK
Spôsob hodnotenia	Počet uverejnených článkov
Aktivita 1.10	Realizácia interaktívnych preventívnych aktivít k téme násillia v zariadeniach pre matky s deťmi
Zodpovedný	KR PZ Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje KR PZ
Spôsob hodnotenia	Počet preventívnych aktivít
Aktivita 1.11	Realizácia interaktívnych preventívnych aktivít k téme násillia pre študentov/študentky stredných škôl
Zodpovedný	KR PZ Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje KR PZ
Spôsob hodnotenia	Počet preventívnych aktivít
Aktivita 1.12	Organizácia diskusných fór k téme násillia v kontexte závislostí
Zodpovedný	BUDÚCNOSŤ, n. o

Termín	2021-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje
Spôsob hodnotenia	počet účastníkov, počet stretnutí
Aktivita 1.13	Verejné regionálne diskusie (aktuálne témy na základe výsledkov analýz)
Zodpovedný	IVPR - KMC
Termín	2021
Zdroje financovania	Vlastné zdroje
Spôsob hodnotenia	Počet verejných regionálnych diskusií
Aktivita 1.14	Organizácia prednášok a interaktívnych dialógov pre študentov stredných a vysokých škôl o problematike násillia na ženách
Zodpovedný	Informačná kancelária pre obe Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	počet účastníkov vzdelávania / počet prednášok

5.2 Zvýšenie miery informovanosti a vzdelávania odbornej verejnosti v oblasti násillia páchaného na ženách

Ak preventívne aktivity a intervenčné zásahy realizované odbornou verejnosťou majú spĺňať aspekt adresnosti a komplexnosti zároveň, ak majú byť tieto aktivity efektívne z pohľadu dosiahnutého cieľa a vynaložených prostriedkov, ak majú byť realizované v zmysle platného právneho poriadku SR, musia byť pripravované, realizované a hodnotené odborne vzdelanými, informovanými a vzájomne participujúcimi odborníkmi.

Medzi odborníkov napomáhajúcich profesií v oblasti pomoci ženám zažívajúcich násillie môžeme zaradiť sociálnych pracovníkov, psychológov, zdravotníkov, právnikov, pedagógov, inštitucionálne príslušníkov polície a mestskej polície, vyšetrovateľov, prokurátorov a sudcov.

Dosiahnutie hlavného cieľa, ktorým je zníženie miery násillia páchaného na ženách, je, okrem iných determinantov, limitované aj mierou vzdelanosti odborníka, objemom jeho empirických znalostí, sociálnych zručností a kompetencií. Efektivita a objektívna odbornosť je tiež limitovaná aj mierou jeho aktuálnych informácií a zručnosťou vhodnej implementácie najnovších vedeckých

poznatkov do svojej činnosti, v neposlednom rade jeho ochotou a schopnosťou ďalšieho vlastného osobnostného rastu, napríklad zvyšovaním miery empatie alebo vlastným scitlivovaním v oblasti jeho pôsobenia smerom k prežívaniu problému klienta. Medzi limitujúce faktory súvisiace s kvalitou poskytovaných služieb patrí i úroveň realizovanej psychohygieny odborníkov, ktorí sú opakovane atakovaní rôznymi endogénnymi a exogénnymi stresovými faktormi pri poskytovaní služieb na pomoc ženám zažívajúcich násilie.

Na zvyšovanie kvality poskytovaných komplexných služieb spomínanými odborníkmi je potrebné aj vzájomné interaktívne zdieľanie najnovších poznatkov, výsledkov analýz alebo aktuálnych výskumov, vzájomná informačná inštitucionálna prepojenosť subjektov odbornej verejnosti a ich celková generálna aktívna participácia, prípadne adresná participácia ad hoc v jednotlivých prípadoch.

Potrebná je tiež aj informovanosť a vzdelávanie odbornej verejnosti smerom k vlastnej osobe v zmysle zachovania psychického zdravia odborníka, informovanosti o psychosociálnych rizikových faktoroch, posilnenia ochranných faktorov pri vytváraní emočnej odolnosti, pozitívneho myslenia, zručnosti zvládania stresu, či schopnosti identifikácie profesijnej vyhorenia. S prevenciou násillia je potrebné začínať čo najskôr, už od útleho veku detí, aby postupne nová generácia zaujala jednoznačný postoj k odmietnutiu násillia páchaného na ženách a deťoch.

Tabuľka 2 Aktivity subjektov na dosiahnutie čiastkového cieľa č.2

Aktivita 2.1	Realizácia preventívnych vzdelávacích aktivít pre deti MŠ a ZŠ prostredníctvom zaškolenia pedagógov (KOZMO a jeho dobrodružstvá)
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020 -2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie - zahraničné zdroje a zdroje z miest a obcí
Spôsob hodnotenia	Výskum
Aktivita 2.2	Realizácia vzdelávacích aktivít pre odborníkov – pedagógov, sociálnych pracovníkov, policajtov, multidisciplinárne tímy v téme násillia páchaného na ženách, násillia páchaného na deťoch, vhodné postupy, prevencia sekundárnej viktimizácie obetí
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020 -2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie/ príp. grantové výzvy / zahraničné zdroje
Spôsob hodnotenia	Počet vzdelávaní, hodnotenie účastníkov vzdelávania

Aktivita 2.3	Realizácia vzdelávania v téme násillia páchaného na ženách - dištančnou online formou.
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácií / príp. grantové výzvy / zahraničné zdroje
Spôsob hodnotenia	Poččet účastníkov
Aktivita 2.4	Realizácia vzdelávania zameraného na prevenciu násillia pri práci s deťmi „ KOZMO „ – zacvičenie a motivácia rodičov, ako pracovať s deťmi v oblasti prevencie
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie / príp. grantové výzvy
Spôsob hodnotenia	Poččet vzdelávaní, hodnotenie účastníkov vzdelávania
Aktivita 2.5	Zabezpečenie informovanosti
Zodpovedný	NSK
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet NSK
Spôsob hodnotenia	počet informovaných obcí a miest
Aktivita 2.6	Zabezpečenie informovanosti príslušníkov mestskej polície v prvom kontakte
Zodpovedný	Mestská polícia v Nitre
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet mestskej polície
Spôsob hodnotenia	Poččet príslušníkov
Aktivita 2.7	Diskusné prednášky pre odbornú verejnosť - sociálnych pracovníkov na mestách na tému obchodovania s ľuďmi
Zodpovedný	Združenie STORM

Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet prednášok
Aktivita 2.8	Vzdelávací program na tému násilie v kontexte závislostí
Zodpovedný	BUDÚCNOSŤ, n. o
Termín	2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet účastníkov vzdelávania
Aktivita 2.9	Sprístupnenie odborných publikácií v téme násilia v intímnych vzťahoch
Zodpovedný	BUDÚCNOSŤ, n. o
Termín	2020
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet publikácií
Aktivita 2.10	Zabezpečenie informovanosti pracovníkov obecných/mestských úradov v problematike násilia
Zodpovedný	Informačná kancelária pre obeť Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	počet účastníkov vzdelávania / počet prednášok

5.3 Zvýšenie miery informovanosti a prevencie potenciálnych rizikových skupín obetí násilia páchaného na ženách

Včasná informovanosť, prevencia alebo včasná intervencia sú kľúčové faktory pri aktivitách zameraných na rizikové skupiny žien, ktoré môžu byť obeťami násilia, najmä ženy z marginalizovanej rómskej komunity, pracujúce v sex-biznise, zo sociálne znevýhodneného

prostredia a podobne. Dôležitou súčasťou je tiež poskytovanie sociálneho, psychologického a právneho poradenstva priamo v teréne a zaistenie informovanosti vhodnou formou.

Tabuľka 3 Aktivity subjektov na dosiahnutie čiastkového cieľa č.3

Aktivita 3.1	Poskytovanie informácií "Ako sa nestať obeťou a kde hľadať pomoc" - na web stránkach organizácie
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácií
Spôsob hodnotenia	Počet návštevníkov/návštevníčok web stránok
Aktivita 3.2	Zabezpečenie informovanosti, prevencie a vzdelávania členov marginalizovanej rómskej komunity v oblasti násillia páchaného na ženách
Zodpovedný	Mesto Nitra, Mestská polícia v Nitre
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	rozpočet mestskej polície / rozpočet mesta
Spôsob hodnotenia	počet aktivít
Aktivita 3.3	Poskytovanie sociálneho, psychologického a právneho poradenstva pre ženy z marginalizovanej rómskej komunity zažívajúcich násillie
Zodpovedný	Centrum Slniečko, Mesto Nitra
Termín	202-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje / grantové výzvy / rozpočet mesta
Spôsob hodnotenia	počet poskytnutých konzultácií
Aktivita 3.4	Zabezpečenie informovanosti a prevencie
Zodpovedný	Mestská polícia v Nitre
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet mestskej polície

Spôsob hodnotenia	Počet aktivít
Aktivita 3.5	Informačná kampaň pre ženy pracujúce v sex-biznise a pre ženy užívajúce drogy v oblasti násillia
Zodpovedný	Združenie STORM
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet aktivít
Aktivita 3.6	Organizačné a obsahové zabezpečenie distribúcie informácií do MRK na území mesta Nitra prostredníctvom členov miestnej občianskej poriadkovej služby (MOPS)
Zodpovedný	Mestská polícia v Nitre
Termín	2020 - 2022
Zdroje financovania	rozpočet mestskej polície
Spôsob hodnotenia	počet aktivít / počet oslovených klientov
Aktivita 3.7	Finančné zabezpečenie projektu miestnej občianskej poriadkovej služby (MOPS) na území mesta Nitra
Zodpovedný	Mesto Nitra
Termín	2020 - 2022
Zdroje financovania	rozpočet schválenej dotácie projektu
Spôsob hodnotenia	výška poskytnutých finančných prostriedkov

5.4 Zvýšená miera aktívnej spolupráce siete subjektov a inštitúcií pôsobiacich v oblasti krízovej intervencie pre ženy, na ktorých je páchané násilie

Aktívna spolupráca organizácií, inštitúcií a subjektov, ktoré pôsobia v oblasti krízovej intervencie pre ženy, na ktorých je páchané násilie je základným prvkom efektívnej pomoci. Tento čiastkový cieľ RAP Nitrianskeho samosprávneho kraja sa zameriava na zvýšenie aktívnej spolupráce, podporu ambulantných, terénnych a pobytových služieb pre osoby, na ktorých je alebo bolo páchané násilie, podporu multiinštitucionálnych stretnutí s cieľom zvyšovania odbornosti a zdieľania aktuálnych informácií a dobrej praxe.

Tabuľka 4 Aktivity subjektov na dosiahnutie čiastkového cieľa č.4

Aktivita 4.1	Finančná podpora subjektov, ktoré poskytujú služby pre osoby (ženy), na ktorých je páchané násilie a ich deti na území mesta Nitra
Zodpovedný	Mesto Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Spôsob hodnotenia	výška poskytnutých finančných prostriedkov
Aktivita 4.2	Finančná podpora subjektov, ktoré poskytujú ambulantné, terénne a pobytové sociálne služby v regióne NSK pre osoby, na ktorých je alebo bolo páchané násilie
Zodpovedný	NSK
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet NSK
Spôsob hodnotenia	Výška poskytnutých finančných prostriedkov
Aktivita 4.3	Finančná podpora subjektov, ktoré vykonávajú ambulantné a terénne opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v regióne NSK pre osoby, na ktorých je alebo bolo páchané násilie
Zodpovedný	NSK
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočet NSK

Spôsob hodnotenia	Výška poskytnutých finančných prostriedkov
Aktivita 4.4	Pravidelné multiinštitucionálne stretnutia na regionálnej úrovni s cieľom vyhodnocovania situácie v regióne
Zodpovedný	organizácie participujúce na realizácii RAP-u
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje inštitúcií
Spôsob hodnotenia	Počet stretnutí
Aktivita 4.5	Realizácia štvrtročných pracovných stretnutí policajtov k riešeniu problematiky domáceho násillia
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o., KR PZ Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje inštitúcií
Spôsob hodnotenia	Počet stretnutí
Aktivita 4.6	Organizácia vzdelávacích aktivít zameraných na prehĺbenie vedomostí a výmenu dobrej praxe jednotlivých pomáhajúcich profesií
Zodpovedný	IVPR - KMC
Termín	2021
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet aktivít, počet účastníkov/účastníčok
Aktivita 4.7	Monitoring dostupnosti a kvality služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti
Zodpovedný	IVPR - KMC
Termín	2021
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	monitoring, správa z monitoringu
Aktivita 4.8	Multiinštitucionálna spolupráca na inovácií Regionálneho akčného plánu s jeho následnou realizáciou a evaluáciou

Zodpovedný	IVPR - KMC
Termín	2021
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	počet zapojených odborníkov, počet stretnutí, hodnotiace správy

5.5 Zvýšenie podpory a rozvoja odborných služieb a poradenstva v existujúcich subjektoch a inštitúciách, podpora reintegrácie žien, na ktorých bolo páchané násilie

Ak chceme docieľať, aby bola pomoc ženám, na ktorých je páchané násilie, účinná, musí byť komplexná od poradenských služieb cez poskytnutie bezpečného bývania, až po pomoc pri osamostatnení a hľadaní práce.

NSK finančne podporuje subjekty, ktoré vykonávajú ambulantné opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Zdrojom podpory pobytových opatrení sú finančné prostriedky z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva spravodlivosti SR, granty, dary, alebo aj verejné zbierky. Nevyhnutná je pomoc od miestnych samospráv, ktoré sú často v prvom kontakte so ženami, na ktorých je páchané násilie.

Tabuľka 5 Aktivity subjektov na dosiahnutie čiastkového cieľa č.5

Aktivita 5.1	Poskytovanie kariérneho poradenstva ženám, na ktorých bolo páchané násilie
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok
Aktivita 5.2	Zabezpečenie bezpečného bývania pre ženy, na ktorých bolo páchané násilie
Zodpovedný	Mesto Nitra, NSK, Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022

Zdroje financovania	Vlastné zdroje inštitúcií / grantové schémy/
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok, počet vyčlenených kapacít
Aktivita 5.3	Zabezpečenie dostatočných kapacít na dlhodobé ubytovanie pre ženy, na ktorých bolo páchané násilie a ich deti
Zodpovedný	Mesto Nitra, NSK, Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje inštitúcií
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok počet vyčlenených kapacít / grantové schémy a partneri
Aktivita 5.4	Vytvorenie a využívanie nástrojov finančnej výpomoci na reintegráciu žien, na ktorých bolo páchané násilie.
Zodpovedný	Mestá/obce NSK
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočty miest a obcí
Spôsob hodnotenia	Počet a výška poskytnutých finančných príspevkov

5.6 Poskytovanie odborného poradenstva obetiam násilia v zmysle platnej legislatívy

Medzi základné formy pomoci ženám zažívajúcim násilie patrí odborné poradenstvo. Ide o špecializované odborné poradenstvo, ktoré poskytujú viacerí poskytovatelia a to predovšetkým v kontexte svojich kompetencií a platnej legislatívy. Medzi nich môžeme zaradiť predovšetkým akreditované subjekty v zmysle zákona č. 305/2005 Z.z., zákona č. 408/2008 Z.z. a zákona č.274/2017 Z.z.

Vzhľadom na svoje špecifiká sa služby pre ženy zažívajúce násilie a ich deti líšia od sociálnych služieb poskytovaných nešpecializovanými poskytovateľmi sociálnych služieb.

Poskytovanie špecializovanej ochrany a podpory cieľovej skupine žien zažívajúcich násilie a ich deťom vyžaduje špecializovaný personál, dodržiavanie špecifických princípov práce a fungovania, ako aj bezpečnostných opatrení. Tieto aspekty poskytovania špecializovaných služieb treba zohľadniť aj pri ich financovaní a spolupráci s nimi.

Tabuľka 6 Aktivity subjektov na dosiahnutie čiastkového cieľa č.6

Aktivita 6.1	Poskytovanie sociálneho, právneho a psychologického ambulantného poradenstva pre ženy zažívajúce násilie z regiónu NSK
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Rozpočty miest, obcí a štátnych orgánov
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok
Aktivita 6.2	Prevádzkovanie špecializovaného poradenského a IC centra pre ženy zažívajúce násilie a ich deti v zmysle Zákona o obetiach pre okresy Nitra a Šaľa
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Zdroje zo štátneho rozpočtu, vlastné zdroje
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok
Aktivita 6.3	Poskytovanie bezpečného miesta pre obeť domáceho násillia a prevádzkovanie bezpečného ženského domu pre ženy zažívajúce násilie
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2020
Zdroje financovania	rozpočet NSK, ESF/NFM, vlastné
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok
Aktivita 6.4	Poskytnutie bezpečného miesta pre obeť domáceho násillia po krízovej intervencii
Zodpovedný	Centrum Slniečko, n. o.
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	rozpočet NSK, vlastné
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok
Aktivita 6.5	Poskytovanie osobného a telefonického základného sociálneho,

	psychologického a právneho poradenstva, krízového poradenstva preženy zažívajúce násilie a ich rodinných príslušníkov
Zodpovedný	Mestská polícia v Nitre
Termín	2020 - 2022
Zdroje financovania	Rozpočet mestskej polície
Spôsob hodnotenia	Počet klientov/klientok
Aktivita 6.6	Terénne služby poskytujúce pomoc a podporu ženám pracujúcim v sex-biznise a ženám užívajúcim drogám
Zodpovedný	Združenie STORM
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet poradenských aktivít / počet klientov/klientok
Aktivita 6.7	Poskytovanie sociálneho, právneho a psychologického poradenstva pre ženy zažívajúce násilie z regiónu NSK
Zodpovedný	OZ Pomoc obetiam násillia
Termín	2020 - 2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	Počet poradenských aktivít / počet klientov/klientok
Aktivita 6.8	Poskytovanie odborného sociálneho, právneho a psychologického poradenstva ambulantnou formou pre ženy zažívajúce násilie v kontexte závislostí
Zodpovedný	BUDÚCNOSŤ, n. o
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	počet klientov/klientok
Aktivita 6.9	Poskytovanie dištančného poradenstva k téme násillia v kontexte závislostí
Zodpovedný	BUDÚCNOSŤ, n. o

Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	počet klientov/klientok
Aktivita 6.10	Poskytovanie informačného poradenstva pre ženy zažívajúce násilie a zabezpečenie distribúcie k odbornému sociálnemu, právnomu a psychologickému poradenstvu
Zodpovedný	Informačná kancelária pre obeť Nitra
Termín	2020-2022
Zdroje financovania	Vlastné zdroje organizácie
Spôsob hodnotenia	počet klientov/klientok

6. ZÁVER

Je nevyhnutne potrebná implementácia adekvátnych a efektívnych postupov na predchádzanie a elimináciu násilia páchaného na ženách tak, aby nemuseli čeliť porušovaniu svojich základných ľudských práv. Rovnako dôležitá je spolupráca a zastúpenie jednotlivých profesií v rôznych štádiách pomoci a krízovej intervencie ženám, teda od prevencie, cez krízovú intervenciu, poskytnutie poradenstva a terapie, zabezpečenie bezpečného útočiska, sprevádzanie ženy pri riešení jej situácie až po jej návrat a inklúziu do spoločenského prostredia.

Cieľom týchto snažení by mala byť efektívna a rýchla komplexná a zároveň adresná pomoc a podpora so zaangažovaním všetkých kompetentných inštitúcií. Nemenej dôležitá je aj podpora žien v rámci ich reintegrácie, predovšetkým riešenie dlhodobého bývania a finančnej výpomoci. Nadalej je potrebné podporovať a iniciovať informovanosť verejnosti v téme násilia páchaného na ženách.

Ak žena zažívajúca násilie príde na mestský alebo obecný úrad, do poradenského centra alebo inej pomáhajúcej inštitúcie, ide často o prvý, spravidla vážavý či nedôverčivý kontakt. Je preto dôležité, aby na týchto inštitúciách bolo poskytované adekvátne odborné sociálne, psychologické i právne poradenstvo vyškolenými a odborne i emočne zdatnými pracovníkmi, aby bola vytvorená dostatočná informačná databáza a prepojenosť u poskytovateľov služieb.

Ako dôležité tiež vnímame poskytovanie pomoci priamo v teréne. Nízko prahové služby sú základným východiskom pre prácu najmä so ženami zažívajúcimi násilie v spojitosti s ďalšími rizikovými faktormi, napríklad užívanie drog, práca v sex-biznise a podobne. V súčasnosti absentuje pre túto skupinu žien pomoc na dostačujúcej úrovni. Prioritne sa rieši užívanie drog bez ohľadu na násilie. Ženy, ktoré však akútne prežívajú násilie a sú užívateľky drog, nemajú možnosť krízovej pomoci, najmä krízového ubytovania, pretože nespĺňajú podmienku abstinencie v zariadení. Situáciu komplikuje aj fakt, že na riešenie závislosti častokrát nemajú dostatočnú podporu zo strany rodiny, partnera, finančné a byrokratické zázemie.

Pre adekvátnu podporu a pomoc ženám zažívajúcim násilie v partnerských vzťahoch je dôležitá spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov, dostatočné materiálne a finančné zázemie a prepojenie služieb a to predovšetkým na úrovni miest, obcí a v konečnom dôsledku aj kraja. V súčasnosti v NSK chýba dostatočný počet miest v špecializovaných zariadeniach, existuje iba 17 v BŽD a 7 v útulku, v celom kraji funguje iba jedno špecializované poradenské centrum pre obe domáceho násilia, ktoré je prepojené aj s inštitútom vykazania a dve poradenské centrá pre obe domáceho násilia v kontexte závislosti.

Absentujú následné služby ženám zažívajúcim násilie a ich deťom, ako je riešenie bytovej otázky, finančná pomoc preklenujúca krízovú situáciu. Aj z týchto dôvodov bude veľmi dôležité vzájomné prepojenie základných a špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násilie, dobudovanie potrebných kapacít a dlhoročná stabilná podpora, pretože aj v súčasnosti chýba pokrytie okresov Levice, Nové Zámky, Komárno, Topoľčany a Zlaté Moravce.

Nitriansky samosprávny kraj uvádza v Dodatku č.1 ku Koncepcii rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 - 2023 ako Strategický cieľ č.1 Pomoc a podpora osobám pri riešení nepriaznivých sociálnych situácií. Tento cieľ sa skladá z jednotlivých častí:

- Strategický cieľ č.1.1. Koordinácia pomoci osobám v nepriaznivej sociálnej situácii,
- Strategický cieľ č.1.2. Rozvoj sociálnych služieb krízovej intervencie,
- Strategický cieľ č.1.3. Podpora programov dostupného bývania.

Tieto ciele majú za úlohu podporiť spoluprácu medzi subjektmi miestnej a regionálnej samosprávy, neštátnymi subjektmi, ÚPSVaR, rozšíriť kapacity nedostatkových služieb v útulku, v zariadení núdzového bývania, v domove na pol ceste a tiež rozšíriť podporu samostatného a dostupného bývania.

Príloha A Zoznam členov a členiek pracovnej skupiny RAP NSK

názov organizácie	zástupca v pracovnej skupine	webová stránka
Centrum Slniečko, n. o.	Mgr. Angelika Karasová Mgr. Mariana Kováčová, PhD.	www.centrumslniecko.sk
IVPR-Koordináčno-metodické centrum pre rodovo podmienené násilie a domáce násilie	Dr. Andrea Slobodníková, EdD. Mgr. Angelika Karasová	www.ivpr.gov.sk
Mestská polícia Nitra	Mgr. Miroslav Duchoň	www.mspnitra.sk
Mestský úrad Nitra	Mgr. Soňa Labovská	www.nitra.sk
Odbor sociálnych vecí NSK	Mgr. Gabriela Ábelová	www.unsk.sk
Združenie STORM	Mgr. Andrea Kosírová Hugáňová, PhD.	www.zdruzeniestorm.sk
Pomoc obetiam násilia, o. z.	Mgr. Anna Minárová Mgr. Miroslav Duchoň	www.pomocobetiam.sk
Krajské riaditeľstvo policajného zboru Nitra	kpt. Mgr. Michal Denský mjr. Mgr. Eva Čakajdová	www.minv.sk
BUDÚCNOSŤ, n. o	doc. PhDr. Ľuba Pavelová, PhD.	www.buducnost.eu
Informačná kancelária pre obeť Nitra	PhDr. Beáta Áčová, PhD.	www.prevenciakriminality.sk/p/pomoc-obetiam

Inštitút pre výskum práce a rodiny vydal túto publikáciu ako súčasť výstupov národného projektu Prevenca a eliminácia rodovej diskriminácie OP ĽZ NP 2018/4.1.2/01., ktorý sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje www.esf.gov.sk